

Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite
O 68/2020 vp Törkeä tietomurto, törkeä
kiristys – arkaluonteiset henkilötiedot
(Psyoterapiakeskus Vastaamo)

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto Vastaamo-tapauksesta

Hallintovaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa Vastaamo-tapauksesta. Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja lausuu seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäviraston lakisääteisenä tehtävänä on kerätä tietoa ja selvittää tietojärjestelmiin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia sekä tiedottaa tietoturva-asioista.

Vastaamo-tapauksessa Liikenne- ja viestintävirasto on tehtäviensä mukaisesti kerännyt tietoa tapauksesta, avustanut Vastaamo tietomurron selvityksessä ja toipumisessa, ohjannut ja suositellut Vastaamo tekemään ilmoitukset tapahtuneesta poliisille, Tietosuojavaltuutetun toimistolle ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralle sekä tukenut tarvittaessa Keskusrikospoliisia teknisessä rikostutkinnassa. Virasto on myös aktiivisesti jakanut tietoa, ohjeita ja neuvoja toimista, joita tietovuodon uhreiksi joutuneiden olisi hyvä tehdä tapauksen tultua julki huomioiden Keskusrikospoliisin ohjeistuksen asian julkisesta käsittelystä.

Liikenne- ja viestintävirasto jatkaa edelleen tapauksen seurantaan ja tapauksesta viestimistä tietoturvallisuuden näkökulmasta ja tukee tarvittaessa Keskusrikospoliisia teknisessä rikostutkinnassa. Liikenne- ja viestintävirasto on myös ilmoittanut julkisuudessa vastaanottavansa ilmoituksia mahdollisista verkkosivustoista, joilla tietovuodosta saatuja tietoja mahdollisesti levitetään, ja pyrkivänsä toimivaltuuksiensa puitteissa saamaan tiedot pois näiltä sivustoilta tai toimittamat tiedot muille toimivaltaisille viranomaisille. Tavoitteena on estää ja hidastaa tietojen levitystä ja leviämistä.

Keskiviikkoon 28.10. mennessä Liikenne- ja viestintävirasto on saanut noin 700 asiakasyhteydenottoa tapaukseen liittyen, joista lähes kaikkiin on vastattu. Virasto on saanut yksittäisiä ilmoituksia mahdollisista verkkosivustoista tai -osoitteista, joissa levitettäisiin tietovuodossa saatuja tietoja. Osassa tapauksessa tiedot on poistettu verkkosivustoista tai -osoitteista.

Lakisääteisistä tehtävistä poiketen Liikenne- ja viestintävirasto on ottanut tehtäväkseen myös kerätä ja julkaista tietoa julkisen hallinnon ja kolmannen sektorin toimijoista, jotka tarjoavat apua ja tukea tietovuoden uhreille. Virasto on myös kontaktoinut useita julkishallinnon ja kolmannen sektorin toimijoita ja tiedustelut niiden mahdollisuutta auttaa tietovuodon uhreja. Lyhyessä ajassa useat viraston kontaktoimista toimijoista ovat alkaneet tarjota apua tietovuoden uhreille. Tämän työn seurauksena Liikenne- ja viestintävirasto yhdessä muiden viranomaisten ja avustusjärjestöjen kanssa julkaisi nopealla aikataululla Tietovuotoapu.fi-sivuston, jolle on keskitetysti kerätty tietovuodon uhriksi joutuneille neuvoja ja ohjeita tilanteessa toimimiseksi sekä keskusteluapua tarjoavien toimijoiden yhteystiedot. Sivustoa päivitetään jatkuvasti.

Tapauksen käsittelyn aikana Liikenne- ja viestintävirasto on havainnut, ettei tietovuodon uhreille ole ollut tarjolla keskitettyä tietopistettä, josta saada toimintaohjeita toimimiseksi tapauksen johdosta ja tietoa keskusteluapua

tarjoavista toimijoista. Tämän havainnon seurauksena on perustettu edellä mainittu Tietovuotoapu.fi-sivusto ja virasto on aktiivisesti viestinyt apua tarjoavista tahoista.

Tapauksen seurauksena tietovuodon uhrit ovat myös yrittäneet selvittää, mitä tietoja heistä yleensäkin on ollut tallennettuna Vastaamon järjestelmiin ja onko heihin liittyviä tietoja ollut julkisuuteen (Tor-verkkoon) vuodettujen tietoaaineistojen joukossa. Viraston saamien yhteydenottojen ja julkisuudessa olleiden tietojen perusteella Vastaamo ei ole kyennyt vastaamaan uhrien sille lähettämiin rekisteritietojen tarkastuspyyntöihin, mistä uhrien olisi mahdollista saada selville tiedot, joita heistä on tallennettu Vastaamon järjestelmiin ja jotka nyt voivat olla osana tietovuotoa.

Uhreilla ei ole myöskään ollut luotettavaa, viranomaisen ylläpitämää tai tarjoamaa palvelua, josta he voisivat selvittää tai saada tietoonsa, onko heidän tietoja sisältynyt julkisuuteen vuodettuihin tietoaaineistoihin. Tällaiselle palvelulle on tällä hetkellä kova kysyntä ja esimerkiksi eräs yksityinen henkilö on perustanut vastaavan palvelun itse (tietovuodot.fi). Liikenne- ja viestintävirasto pitäisi tärkeänä, että tapahtuman jälkeen selvitettäväisiin lainsäädännölliset puitteet, miten viranomaiset voisivat jatkossa toimivaltuuksiensa puitteissa turvallisesti ylläpitää vahvaan sähköisen tunnistamiseen perustuvaa palvelua, josta kansalaiset voivat hakea onko heidän tietonsa olleet vuodetun tietoaaineiston joukossa.